

Research

შინამეურნეობების შემოსავლები
და შემოსავლების უთანასწორობა
საქართველოში
(2013-2022)

ეკონომიკური მიმოხილვა და ინდიკატორები
გამოცემა #145

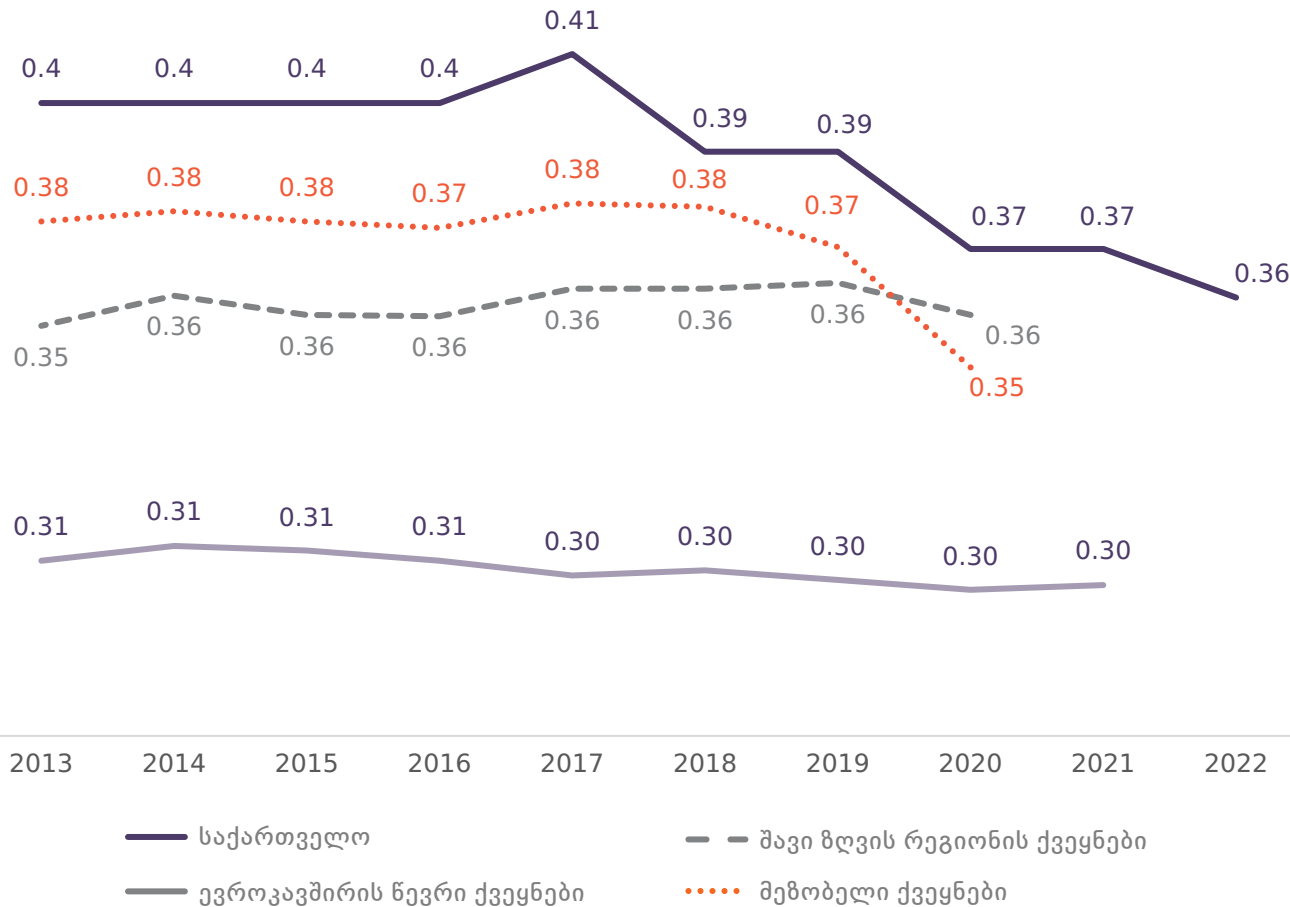
გასულ ათწლეულში საქართველოს ეკონომიკა სხვადასხვა მიმართულებით გაუმჯობესდა. მაგალითად, 2013-2022 წლებში ქვეყნის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაიზარდა 44%-ით და \$6,672¹ შეადგინა. გარდა ამისა, ამავე პერიოდში აბსოლუტურ სიღარიბეში მცხოვრები მოსახლეობის წილი 26.2%-დან 15.6%-მდე,² ხოლო უმუშევრობის დონე 26.4%-დან 17.3%-მდე შემცირდა.³

მიუხედავად ამ პოზიტიური ტენდენციებისა, საზოგადოებრივი გამოკითხვები აჩვენებს, რომ სიღარიბე და მასთან დაკავშირებული საკითხები, როგორცაა უმუშევრობა და დაბალი ხელფასები, კვლავაც მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება ქართული საზოგადოებისთვის.

CRRC საქართველოს მიერ ჩატარებული გამოკითხვის თანახმად, 2013 წელს რესპონდენტთა 30% მიიჩნევდა, რომ სიღარიბე ქვეყნის მასშტაბით მთავარი პრობლემა იყო და ეს მაჩვენებელი უცვლელი დარჩა 2022 წელს. უფრო მეტიც, უთანასწორობის სხვადასხვა საზომიდან, როგორცაა GINI კოეფიციენტი, ჩანს, რომ შემოსავლების უთანასწორობა საქართველოში მაღალ ნიშნულზეა, 0.36 ქულა 2022 წლის მონაცემით.

წინამდებარე ბიულეტენი მიზნად ისახავს საქართველოში შინამეურნეობების შემოსავლების განაწილების ანალიზს და შემოსავლების უთანასწორობის გაანალიზებას GINI კოეფიციენტის ტრადიციული საზომის მიღმა, შემოსავლის გადანაწილების დამატებითი მაჩვენებლების შესწავლით. უფრო კონკრეტულად კი ბიულეტენში შედარებული იქნება საზოგადოების სხვადასხვა სეგმენტის შემოსავალი, შინამეურნეობების შემოსავლები სასოფლო და საქალაქო ტიპის დასახლებებში და საქართველოს რეგიონებში.

1. <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/23/mtliani-shida-produkti-mshp>
2. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/192/living-conditions>
3. <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/37/employment-and-wages>

ბოლო ათწლეულში საქართველოში GINI ინდექსის საშუალო მაჩვენებელი 0.4 იყო, რაც აღნიშნავს შემოსავლების მაღალ უთანასწორობას. თუმცა 2018 წლიდან GINI ინდექსის მაჩვენებელმა კლება დაიწყო და 0.4 ქულის ნიშნულს ჩამოსცდა, რაც ნიშნავს, რომ საქართველო გადავიდა შემოსავლების შედარებით უთანასწორო კატეგორიაში.

უკანასკნელ ათწლეულში GINI ინდექსის ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი 2022 წელს დაფიქსირდა - 0.36 ქულა.

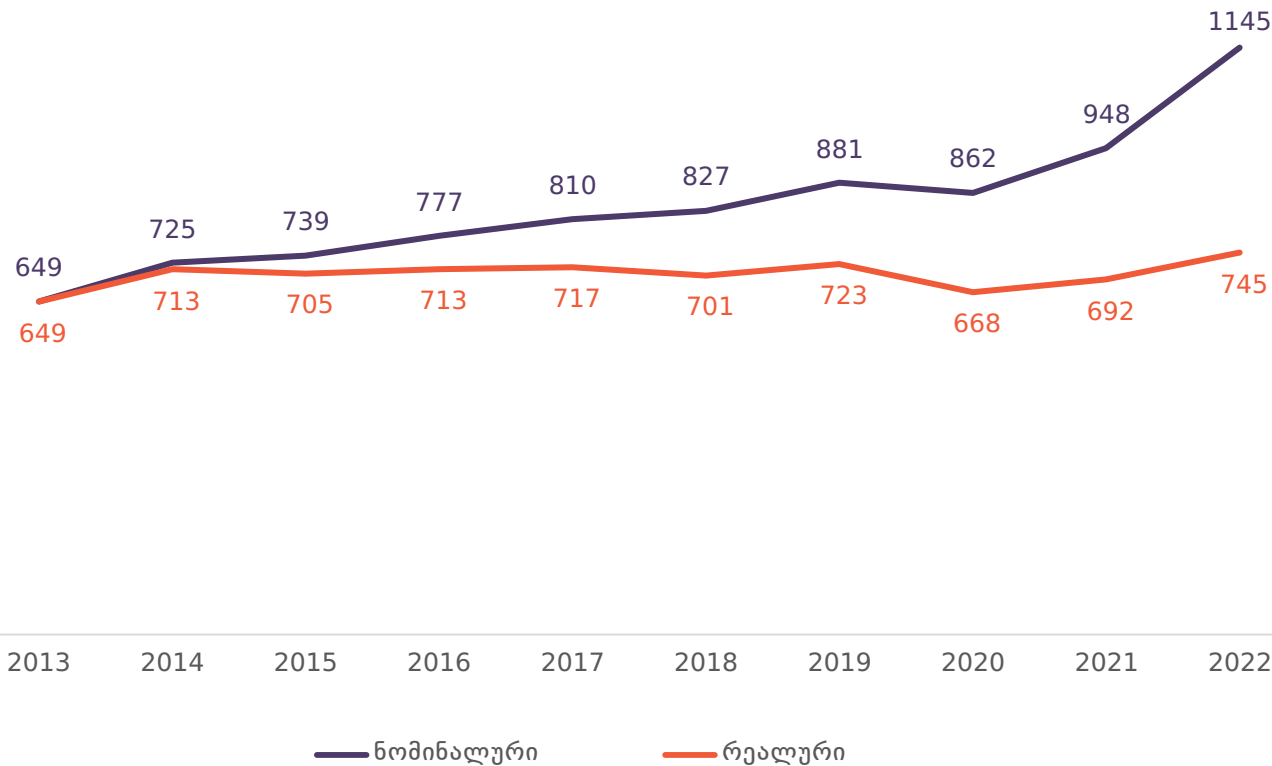
GINI ინდექსის შემცირების მიუხედავად, საქართველოს კვლავ აქვს უთანასწორობის უფრო მაღალი მაჩვენებელი ევროკავშირის, შავი ზღვის რეგიონისა და მეზობელ ქვეყნებთან შედარებით.

წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა; მსოფლიო ბანკი; ევროსტატი

შინამეურნეობების მედიანური შემოსავლების განაწილება საქართველოში

შინამეურნეობების მედიანური და რეალური შემოსავლები (ლარი)

ბოლო ათწლეულში, საქართველოში შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი მნიშვნელოვნად გაიზარდა. 2013 წლიდან 2022 წლამდე ეს მაჩვენებელი 75%-ით გაიზარდა და 1,145 ლარი გახდა. აღსანიშნავია, რომ წინა წელთან შედარებით, ყველაზე მაღალი - 20%-იანი ზრდა 2022 წელს დაფიქსირდა.

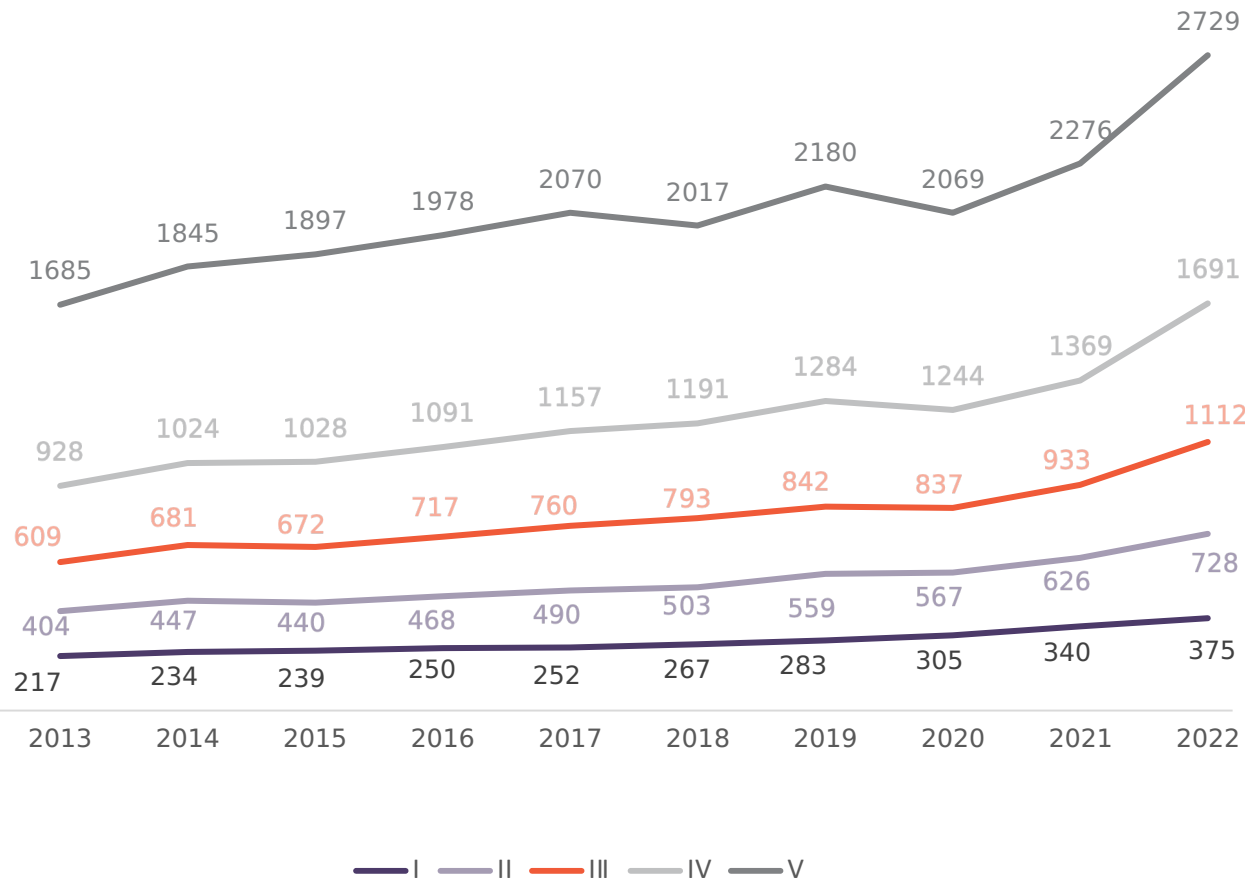
თუმცა, თუ ბოლო ათწლეულში საქართველოში ინფლაციის მაღალ მაჩვენებელს (საშუალოდ წლიური 5%) გავითვალისწინებთ, ინფლაციაზე მორგებული შინამეურნეობების მედიანური შემოსავალი ნომინალურთან შედარებით საკმაოდ განსხვავებულ ტენდენციაზე მიუთითებს. მაგალითად, 2013 წლიდან 2022 წლამდე შინამეურნეობების რეალური მედიანური შემოსავალი მხოლოდ 15%-ით გაიზარდა და 745 ლარი შეადგინა.

წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

შინამეურნეობების მედიანური შემოსავლების განაწილება კვინტილების მიხედვით

შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავლების განაწილება კვინტილების მიხედვით

საქართველოში, შინამეურნეობების შემოსავლების განაწილების შესასწავლად, განვიხილეთ საზოგადოების სხვადასხვა სეგმენტი მათი შინამეურნეობების კვინტილებად დაყოფით. თითოეული კვინტილი წარმოადგენს მოსახლეობის 20%-ს, პირველი კვინტილი მოიცავს ყველაზე დაბალშემოსავლიან შინამეურნეობებს, ხოლო მეხუთე კვინტილი - ყველაზე მაღალშემოსავლიან შინამეურნეობებს. კვინტილების მიხედვით შინამეურნეობების შემოსავლების განაწილების ანალიზით ცხადი ხდება, რომ:

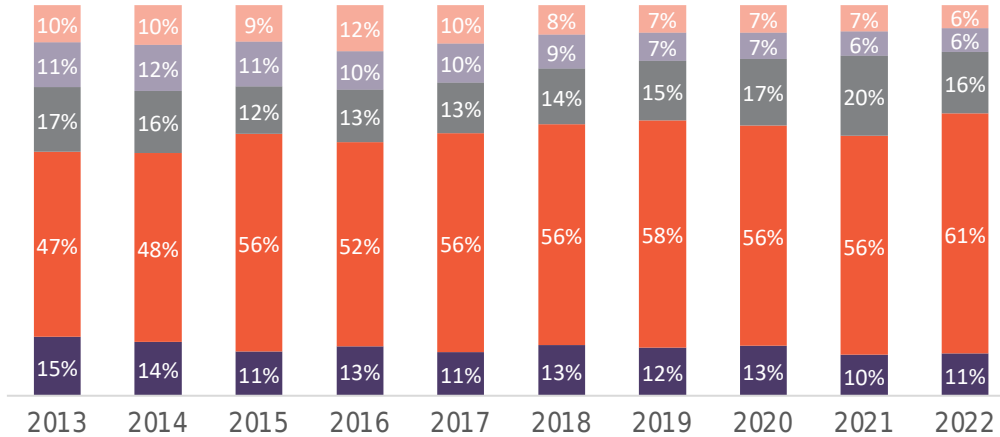
- ბოლო ათწლეულში შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი გაიზარდა საზოგადოების ყველა სეგმენტში, ყველაზე მაღალი პროცენტული ზრდა დაფიქსირდა II, III და IV კვინტილში. I და V კვინტილებში შემოსავლების ზრდა შედარებით დაბალი იყო.
- აღსანიშნავია, რომ, მიუხედავად უმნიშვნელო კლებისა, სხვაობა შინამეურნეობების ნომინალურ მედიანურ შემოსავლებს შორის ყველაზე მდიდარ 20%-სა (V კვინტილი) და ყველაზე ღარიბ 20%-ს (I კვინტილი) შორის მნიშვნელოვანი რჩება. 2022 წელს V კვინტილში შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი 7.3-ჯერ აღემატებოდა I კვინტილს.

წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

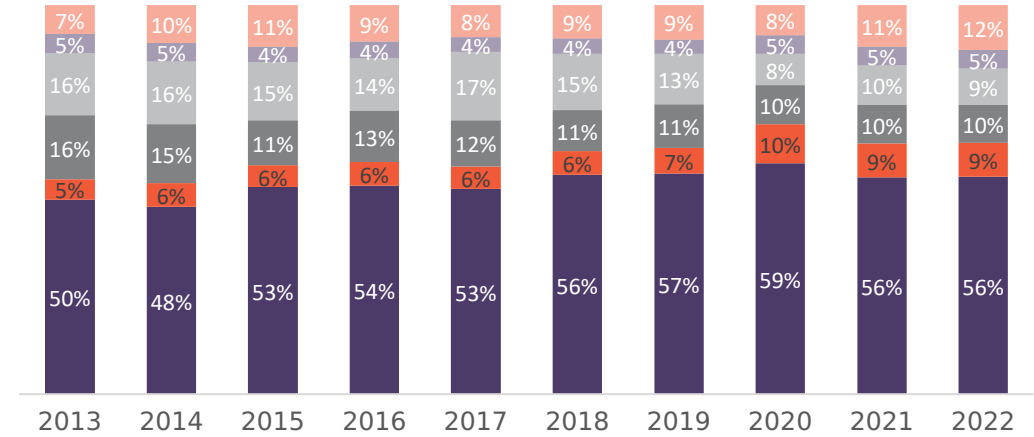
შინამეურნეობების შემოსავლების წყაროები კვინტილების მიხედვით

შემოსავლის წყაროები - I კვინტილი (ყველაზე დაბალშემოსავლიანი სეგმენტი)

■ დასაქმება ■ პენსიები, სტიპენდიები, დახმარებები
 ■ უცხოეთიდან მიღებული გზავნილები/საჩუქრად მიღებული ფული
 ■ არაფულადი შემოსავლები ■ სხვა

შემოსავლის წყაროები - V კვინტილი (ყველაზე მაღალშემოსავლიანი სეგმენტი)

■ დასაქმება ■ პენსიები, სტიპენდიები, დახმარებები
 ■ უცხოეთიდან მიღებული გზავნილები/საჩუქრად მიღებული ფული
 ■ არაფულადი შემოსავლები ■ ფულის სესხება ან დანაზოგის გამოყენება ■ სხვა

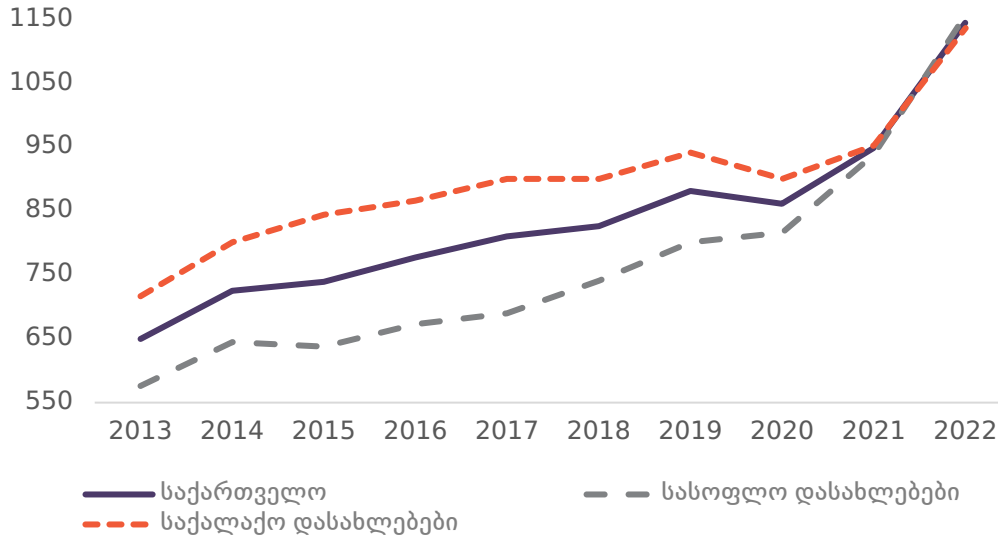
წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

- გასულ ათწლეულში, ყველაზე დაბალი შემოსავლიანი სეგმენტის (I კვინტილი) ძირითადი შემოსავლის წყარო იყო პენსიები, სტიპენდიები და დახმარება, ხოლო დასაქმებიდან მიღებულ შემოსავალს დაბალი წილი ჰქონდა. აღსანიშნავია, რომ პენსიებიდან, სტიპენდიებიდან და დახმარებებიდან მიღებული შემოსავლების წილი 2013 წელს 47%-დან 2022 წელს 56%-მდე გაიზარდა, ხოლო დასაქმების წილი 15%-დან 10%-მდე შემცირდა.
- გასულ ათწლეულში, ყველაზე მაღალშემოსავლიანი სეგმენტის (V კვინტილი) ძირითად შემოსავლის წყაროს დასაქმება წარმოადგენდა, ხოლო პენსიების, სტიპენდიების და დახმარების წილი მცირე იყო. ამ სეგმენტისთვის ბოლო ათწლეულში დასაქმებიდან მიღებული შემოსავლის წილი 50%-დან 56%-მდე გაიზარდა, ხოლო პენსიების, სტიპენდიებისა და დახმარების წილი - 5%-დან 9%-მდე.
- I, III და V კვინტილების შემოსავლის წყაროებში შეინიშნება პოზიტიური კორელაცია დასაქმებიდან მიღებული შემოსავლის მაღალ წილსა და შემოსავლის მაღალ დონეს შორის. ხოლო პენსიების, სტიპენდიებისა და დახმარების მაღალი წილი ასოცირდება დაბალ შემოსავალთან. აღსანიშნავია, რომ დროთა განმავლობაში ყველაზე დაბალი შემოსავლის მქონე სეგმენტი უფრო მეტად გახდა დამოკიდებული სახელმწიფოს სოციალურ დახმარებასა და ფულად გზავნილებზე.

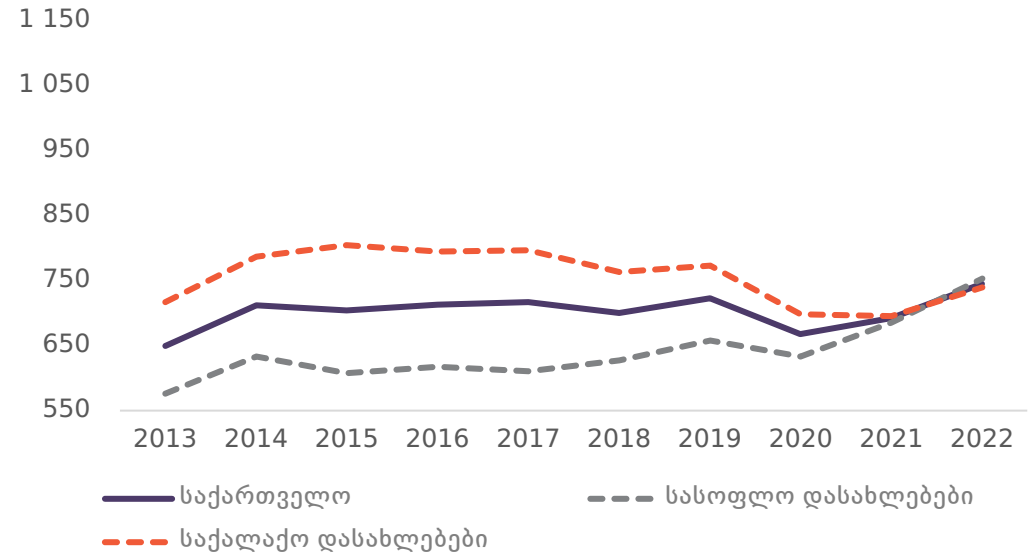

შინამეურნეობების შემოსავლები და შემოსავლების უთანასწორობა საქალაქო და სასოფლო ტიპის დასახლებებში

ნომინალური მედიანური შემოსავალი (ლარი)

რეალური მედიანური შემოსავალი (ლარი)

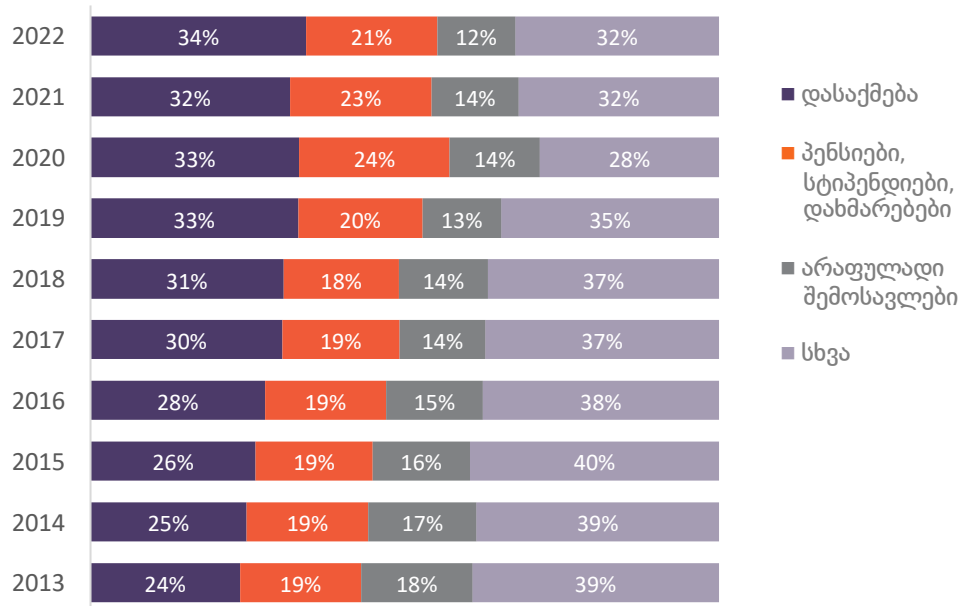
წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

- ისტორიულად საქალაქო ტიპის დასახლებებში შემოსავლის დონე უფრო მაღალი იყო, სასოფლო ტიპის დასახლებებთან შედარებით. თუმცა გასულ ათწლეულში სხვაობა შემცირდა და 2022 წელს სასოფლო ტიპის დასახლებებმა გაუსწრო საქალაქო დასახლებებს შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავლის მიხედვით. ეს ცვლილება შეიძლება გამოწვეული იყოს სასოფლო ტიპის დასახლებებში დასაქმებიდან მიღებული შემოსავლების ზრდით.
- 2013-დან 2019 წლამდე საქალაქო ტიპის დასახლებების ნომინალური მედიანური შემოსავალი საშუალოდ 1.3-ჯერ მეტი იყო, ვიდრე სასოფლო დასახლებებში. თუმცა, 2020 წლიდან მოყოლებული, სხვაობა შესამჩნევად შემცირდა და სასოფლო დასახლებებისა და საქალაქო დასახლებების მარჯვენაგანი დაუახლოვდა ეროვნული ნომინალური მედიანური შემოსავლის დონეს.
- ბოლო ათი წლის განმავლობაში სასოფლო ტიპის დასახლებებში ნომინალური მედიანური შემოსავლები გაიზარდა 101%-ით, ხოლო საქალაქო ტიპის დასახლებებში - 56%-ით.
- ინფლაციაზე მორგებული შინამეურნეობების მედიანური შემოსავლის ანალიზი აჩვენებს, რომ შინამეურნეობების რეალური მედიანური შემოსავლები სასოფლო ტიპი დასახლებებში გაიზარდა 30%-ით, ხოლო საქალაქო ტიპის დასახლებებში - 3%-ით.

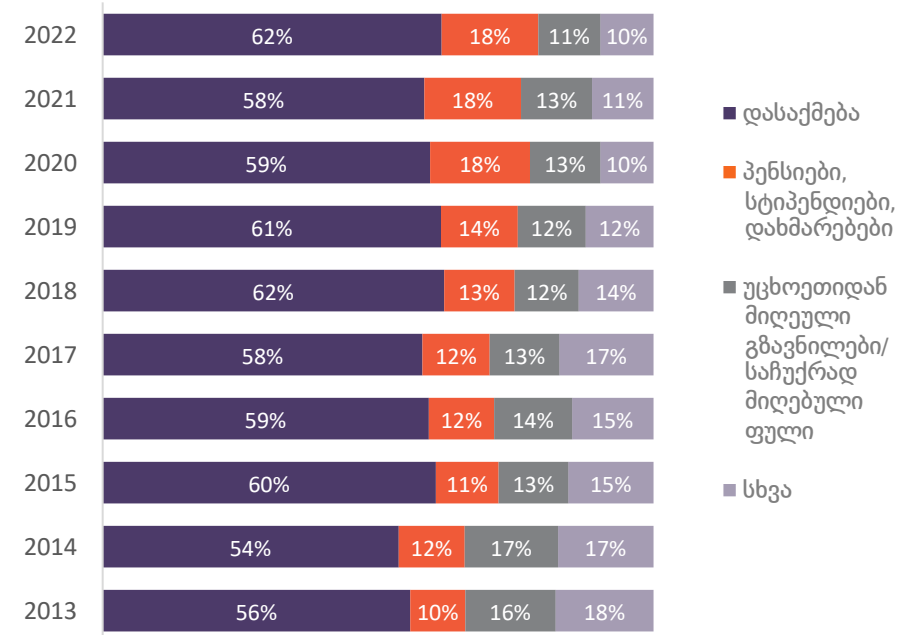

შინამეურნეობების შემოსავლის წყაროები სასოფლო და საქალაქო ტიპის დასახლებებში

სასოფლო ტიპის დასახლება

საქალაქო ტიპის დასახლება

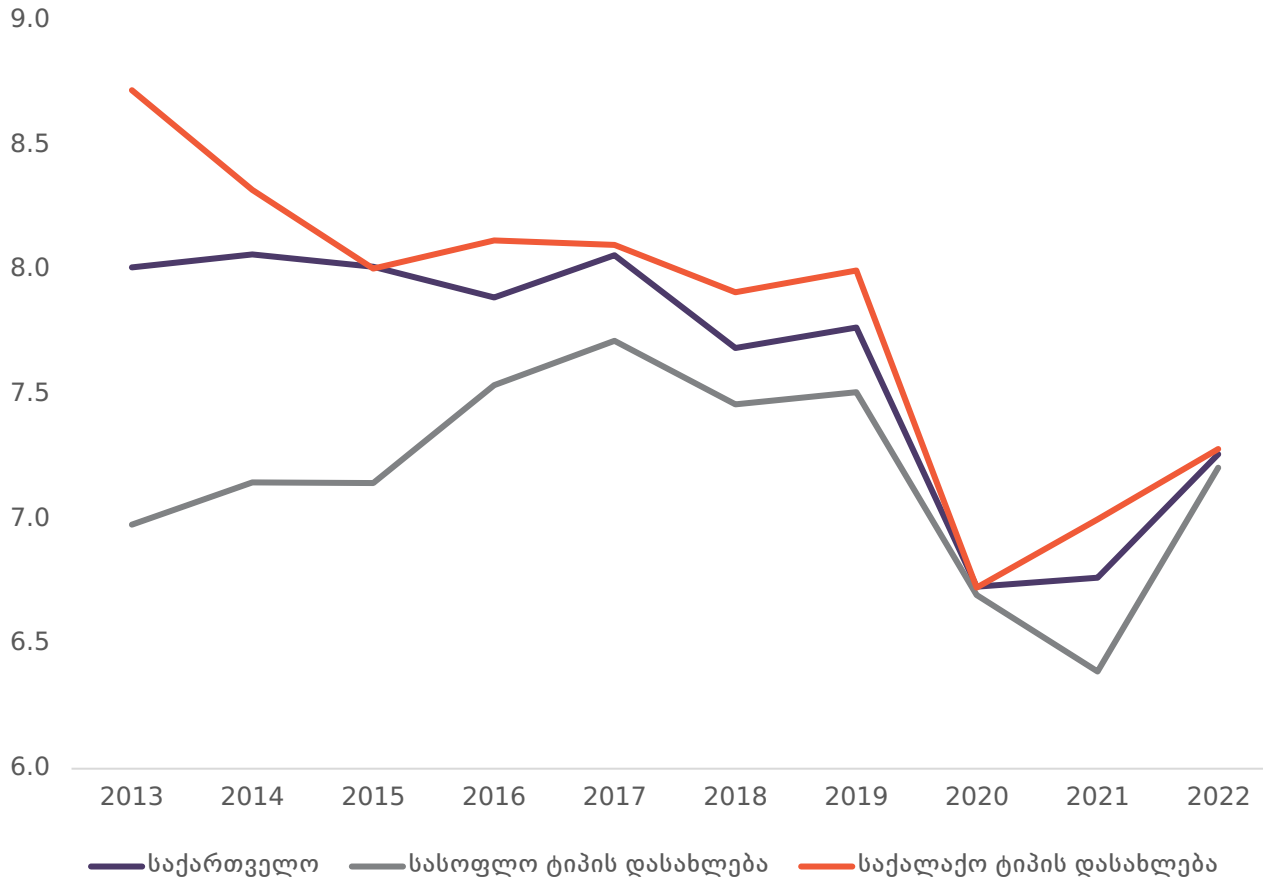
წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

- უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე საქალაქო ტიპის დასახლებებში, შინამეურნეობების ძირითადი შემოსავლის წყარო იყო დასაქმება, და შემოსავალი პენსიიდან, სტიპენდიიდან და დახმარებიდან. ამ კატეგორიების ერთობლივი წილი 2013 წლიდან 2022 წლამდე 66%-დან 79%-მდე გაიზარდა (ბოლო ათწლეულში დასაქმებიდან მიღებული წილი 56%-დან 62%-მდე გაიზარდა).
- სასოფლო ტიპის დასახლებებში შემოსავლის წყაროები, საქალაქო ტიპის დასახლებებთან შედარებით, უფრო დივერსიფიცირებულია. თუმცა უკანასკნელ ათწლეულში დასაქმების წილი, როგორც შემოსავლის წყარო, 10 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა და 34%-ს მიაღწია.
- დასაქმების, როგორც შემოსავლის წყაროს წილის მნიშვნელოვანმა ზრდამ შეიძლება ხელი შეუწყოს სასოფლო ტიპის დასახლებებში შინამეურნეობების შემოსავლის ზრდას.

90/10 პროცენტულის თანაფარდობა სასოფლო და საქალაქო ტიპის დასახლებებში

90/10 პროცენტულის თანაფარდობა

წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

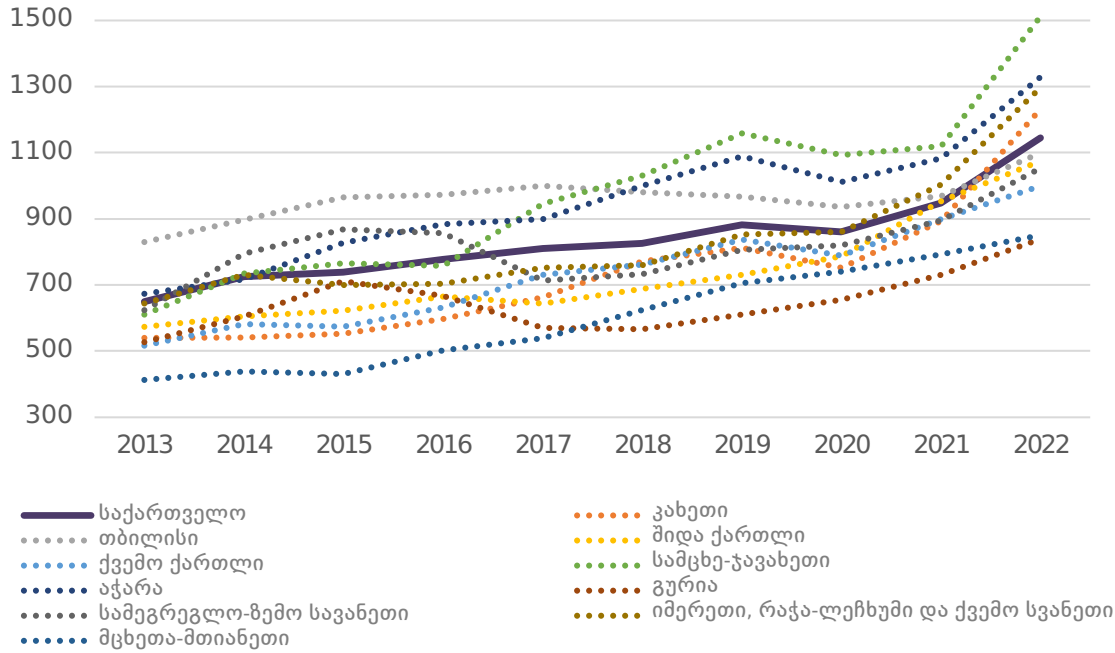
შინამეურნეობების შემოსავლების უთანასწორობის შეფასების ერთ-ერთი მეთოდი არის 90/10 პროცენტულის თანაფარდობა. ეს თანაფარდობა ადარებს საზოგადოებაში მაღალ და დაბალ შემოსავლიან შინამეურნეობებს. კერძოდ კი შინამეურნეობის მიერ 90-ე პროცენტულში მიღებულ შემოსავალს, მე-10 პროცენტულში მიღებულ შემოსავალთან. თანაფარდობის ზრდა აღნიშნავს უთანასწორობის ზრდას.

- საქართველოში 90/10 პროცენტულის თანაფარდობა 2013 წელს 8-დან, 2020 წელს 6.7-მდე შემცირდა, თუმცა 2022 წელს 7.3-მდე გაიზარდა.
- საქალაქო ტიპის დასახლებებში მაჩვენებელი ეროვნულის მსგავსად შემცირდა. 2013 წელს 8.7-დან 2020 წელს 6.7-მდე, 2022 წელს თანაფარდობა 7.3-დე გაიზარდა.
- სასოფლო ტიპის დასახლებებში, 2013-2019 წლებში თანაფარდობა გაიზარდა 7-დან - 7.5-მდე, 2020 წელს შემცირდა 6.5-დე და 2022 წელს ისევ გაიზარდა 7.2-მდე.
- საერთო ჯამში, 2013-2022 წლებში საქართველოში საქალაქო ტიპის დასახლებებში შემოსავლების უთანასწორობამ დაიკლო. ამის საპირისპიროდ კი შემოსავლების უთანასწორობა გაიზარდა სასოფლო ტიპის დასახლებებში.

შინამეურნეობების შემოსავლები რეგიონების მიხედვით

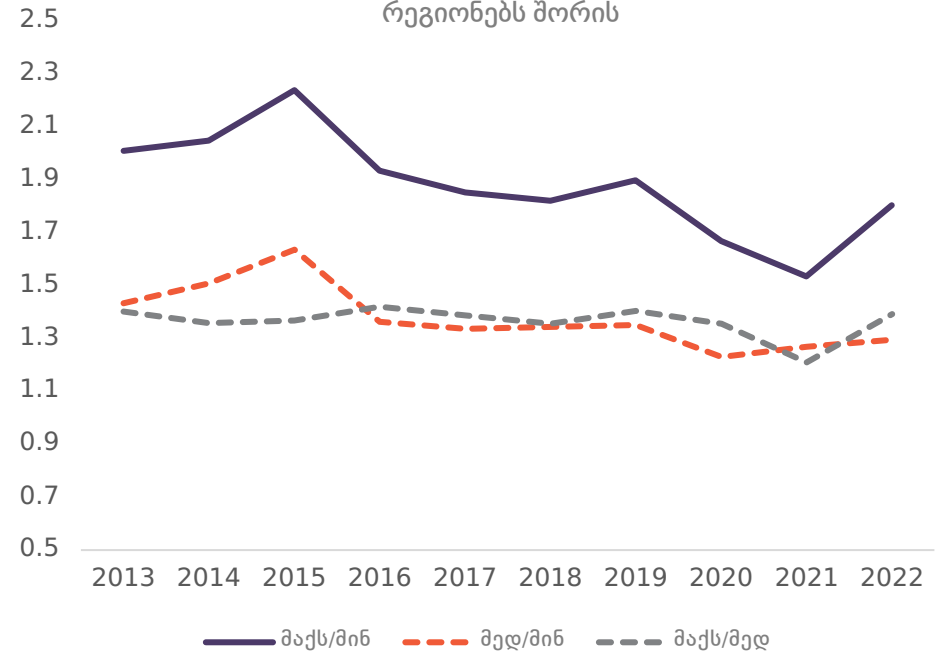
შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი რეგიონების მიხედვით ლარებში

წყარო: საქსტატი - შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევა, PMC კვლევითი ცენტრის გამოთვლები

- გასულ ათწლეულში რეგიონებში შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავლის ანალიზი აჩვენებს, რომ ყველა რეგიონში ზრდა ფიქსირდება.
- 2022 წელს შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავლის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი სამცხე-ჯავახეთში (1,514 ლარი) დაფიქსირდა. საპირისპიროდ, ყველაზე დაბალი შემოსავალი დაფიქსირდა გურიაში (840 ლარი).

შემოსავლების თანაფარდობა საქართველოს რეგიონებს შორის

- 2022 წელს ყველაზე მაღალშემოსავლიანი რეგიონის შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი თითქმის ორჯერ მეტი იყო, ყველაზე დაბალი შემოსავლის მქონე რეგიონთან შედარებით.
- 2022 წელს, ყველაზე მაღალშემოსავლიან რეგიონში შინამეურნეობების ნომინალური მედიანური შემოსავალი 1.4-ჯერ აღემატება საშუალო შემოსავლის მქონე რეგიონს.

ძირითადი ეკონომიკური ინდიკატორები

ძირითადი ეკონომიკური ინდიკატორები	2019	2020	2021	2022	2023 I კვ.	2023 II კვ.
ნომინალური მშპ (მლნ აშშ დოლარი)	17 470.7	15 842.9	18 629.4	24 610.2	6 247.1	-
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე (აშშ დოლარი)	4 696.2	4 255.7	5 023.2	6 671.9	1 672.0	-
მშპ-ს რეალური ზრდა (%)	5.0%	-6.8%	10.5%	10.1%	7.7%	-
ინფლაცია	4.9%	5.2%	11.8%	11.9%	7.5%	1.2%
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (მლნ აშშ დოლარი)	1 335.8	589.0	1 241.8	2 097.9	566	506
უმუშევრობის დონე (%)	17.6%	18.5%	20.6%	17.3%	18%	16.7%
სახელმწიფო საგარეო ვალი (მლნ აშშ დოლარი)	5 741	7 535	8 205	7 635	8 039	8 096
სიღარიბის დონე (ფარდობითი)	20.1%	19.7%	18.9%	19.9%	-	-

წყარო: საქსტატი

ვებგვერდზე წარმოდგენილი პუბლიკაციები მომზადებულია PMC კვლევითი ცენტრის მიერ მხოლოდ საინფორმაციო და/ან მარკეტინგული მიზნებისთვის. პუბლიკაციებში ასახული ინფორმაცია წარმოადგენს მხოლოდ რჩევას და, შესაბამისად, მკითხველი თავად არის პასუხისმგებელი შინაარსის ნებისმიერ ინტერპრეტაციაზე. PMC კვლევითი ცენტრი არ იღებს პასუხისმგებლობას მკითხველის მიერ მასალების გამოყენების შედეგად წარმოშობილ პრეტენზიებზე. პუბლიკაცია წარმოდგენილია ისე, „როგორც არის“, ყოველგვარი გამოხატული ან ნაგულისხმევი რეპრეზენტაციისა და გარანტიის გარეშე.

ზემოთ მოყვანილი აბზაცის ზოგად გზავნილთან წინააღმდეგობის გარეშე, PMC კვლევითი ცენტრი არ იძლევა გარანტიას, რომ:

- პუბლიკაცია მუდმივად ხელმისაწვდომი იქნება;
- რომ პუბლიკაციაში მოცემული ინფორმაცია არის სრული, ჭეშმარიტი, ზუსტი ან არ არის შეცდომაში შემყვანი.

PMC კვლევითი ცენტრი იტოვებს უფლებას, დროდადრო შეცვალოს პუბლიკაციების შინაარსი ისე, როგორც ამას მიზანშეწონილად ჩათვლის.

PMC კვლევითი ცენტრი თავიდან იხსნის სხვა მხარეების უფლებების დარღვევასა ან PMC კვლევითი ცენტრის პუბლიკაციების გამოყენების შედეგად გამოწვეულ ნებისმიერ ზიანზე ყოველგვარ პასუხისმგებლობას. PMC კვლევით ცენტრს არ აქვს მკითხველის წინაშე პასუხისმგებლობის ვალდებულება (კონტრაქტის კანონით, დელიქტური კანონით თუ სხვაგვარად) პუბლიკაციის შინაარსთან, გამოყენებასა ან პუბლიკაციასთან კავშირის ნებისმიერ სხვა ფორმასთან დაკავშირებით.

მკითხველი აღიარებს, რომ როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის სუბიექტი, PMC კვლევითი ცენტრი დაინტერესებულია, შეზღუდოს თავისი ოფიცრებისა და თანამშრომლების პირადი პასუხისმგებლობა. მკითხველი თანხმდება, რომ მისთვის პუბლიკაციით გამოწვეული ნებისმიერ დანაკარგის შესახებ პრეტენზიებს არ წამოუყენებს პირადად PMC კვლევითი ცენტრის ოფიცრებს ან თანამშრომლებს.

მკითხველი თანხმდება, რომ გარანტიებისა და ვალდებულებების შეზღუდვები, რომლებიც მითითებულია ამ სამართლებრივ შეტყობინებაში, იცავს PMC კვლევითი ცენტრის მკვლევრებს, ოფიცრებს, თანამშრომლებს, აგენტებს, შვილობილ კომპანიებს, მემკვიდრეებს, უფლებამოსილ პირებს და ქვეკონტრაქტორებს, ისევე როგორც თავად PMC კვლევით ცენტრს.

თუ ამ სამართლებრივი შეტყობინების რომელიმე დებულება მოქმედი კანონმდებლობით არის ან აღმოჩნდება არ აღსრულებადი, ეს არ იმოქმედებს პუბლიკაციის სხვა დებულებების აღსრულებადობაზე.

ნიკოლოზ ბაქრაძე
უმცროსი მკვლევარი
n.bakradze@pmcginternational.com

სოფო ბასილიძე
მკვლევარი
s.basilidze@pmcginternational.com

ნიკოლოზ ნურაშვილი
სტაჟიორი
n.nurashvili@pmcginternational.com

მის.: 61 აღმაშენებლის გამზირი, მე-3
სართული, თბილისი, 0102, საქართველო.
ტელ: (+995 32) 2921171, 2921181
ელ. ფოსტა: research@pmcginternational.com
ვებსაიტი: pmcresearch.org